

22.10.2019

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

tiistai 22.10.2019 klo 10:30 / HE 29/2019 vp / Asiantuntijapyyntö

Asia: HE 29/2019 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020

Asia: VNS 2/2019 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2020—2023

**TEEMA: Sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuuden parantaminen, mukaan lukien mielen-
terveys- ja päihdepalvelut**

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmaksi vuosille 2020-2023 ja hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020 linjaavat rahoituksen kohdentamista sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuuden parantamiseen. Tavoitteena on parantaa palveluiden saatavuutta etupainotteisesti määräaikaisen kehittämistyön kautta ja samalla varautua pysyvään muutokseen lainsäädännön (hoitotakuu) kautta.

Tällä hetkellä voimassaolevassa lainsäädännössä säädetään kiireettömästä hoitoonpääsystä perusterveydenhuollossa, erikoissairaanhoidossa ml. psykiatria ja suun terveydenhuollossa. Määräajat koskevat asiakkaan kontaktin eri vaiheita yhteydenotosta hoidon järjestämiseen ja eri palvelulajeissa on eripituiset maksimijat. Päivystyksissä annettava kiireellisestä hoidosta säädetään terveydenhuoltolaissa, sen sijaan kiireetöntä hoitoa ei ole määritelty lainsäädännössä tarkemmin ja sen käytännöt muokkautuvat kentän työssä. Sosiaalihuoltolaissa ei ole tätä vastaavia aikamääreitä.

Hoitoonpääsy on parantunut merkittävästi tällä vuosituhannella lainsäädännön myötä, vaikka joissain toiminnoissa ja eräillä alueilla onkin edelleen haasteita. Yleistilanteen parannuttua perusterveydenhuollon avovastaanoton 90 vuorokauden takaraja näyttäytyy kovin pitkänä ja vaikeuttaa hyvän hoidon järjestämistä. Monissa Suomen terveyskeskuksissa odotusaika ensikäynnille onkin paljon lyhyempi, mutta kaikki eivät yllä hyvään tasoon.

Hoitotakuuta koskevaa lainsäädäntöä valmistellaan parhaillaan. Tässä vaiheessa on tarkoitus säätää hallitusohjelman mukaisesti ns. seitsemän päivän hoitotakuusta eli pääsystä terveydenhuollon ammattihenkilölle perusterveydenhuollossa. Ammattihenkilö määräytyy asiakkaan tilanteen mukaan ja voi olla esimerkiksi sairaanhoitaja, fysioterapeutti, mielenterveysalan osaaja tai lääkäri. Tätä kautta saatavuuden parantaminen koskee myös pääsyä mielenterveys- ja päihdepalveluiden perusarvioon. Erikoissairaanhoidon ja suunhoitoon ei valmistella muutoksia tässä yhteydessä.

Vuonna 2020 käynnistyy Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hanke, jossa maakuntien alueille kohdennetaan valtionavustushaku toiminnan kehittämiseen. Hoidon saatavuus on yksi keskeinen kehittämiskohde tässä työssä, jolloin myös sosiaalipalveluihin pääsyä edistetään erityisesti varhaisen tuen toteuttamiseksi.

Mielenterveyspalveluja on perustasolla eli terveyskeskuksissa tällä hetkellä vähemmän tarjolla kuin mitä väestö tarvitsisi. Tämä aiheuttaa hoidon ulkopuolella jäämisiä sekä läheteruuhkaa erikoissairaanhoidon, joka tukkeutuu myös aiheista, jotka voisi hoitaa perustasolla. Seitsemän päivän hoitotakuu tulee varmistamaan asiakkaan nopean pääsyn sosiaali- ja terveyskeskukseen arvioon. Mielenterveysstrategian toimeenpanossa on tarkoitus kehittää erikoissairaanhoidon ja perustason yhteistyörakenne, joka tukee sote-keskusta mielenterveyshäiriöiden diagnostiikassa ja tarvittavien hoitomuotojen valinnassa. Tämä tarkoittaa esimerkiksi nopeiden konsultaatioiden ja muun yhteistyön lisäämistä. Samalla lisätään psykososiaalisten hoitojen tarjontaa perustasolla.

Lisätietoja:

Johtaja Tuija Kumpulainen
tuija.kumpulainen@stm.fi / 0295 163 280 (050 329 7734)